

Myslivost

Držitel honitby je oprávněn se na pozemcích tvořících honitbu pohybovat a vykonávat mysliveckou činnost, není však bez dalšího (pouze na základě skutečnosti, že je držitelem uznané honitby) oprávněn omezit vlastníky pozemků, kteří nejsou členy honebního společenstva, například zamezením přístupu na jejich pozemky, anebo realizací stavby na jejich pozemcích.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 28 Cdo 185/2021-383 ze dne 16.3.2021)

Nejvyšší soud rozhodl ve věci žalobce J. O., narozeného XY, bytem XY, zastoupeného Mgr. R.H., advokátem se sídlem v B., proti žalovanému Lesy České republiky, s. p., se sídlem v H.K., o zaplacení částky 187 660 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu Brno-venkov pod sp. zn. 4 C 352/2016, o dovolání žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 12. 8. 2020, č. j. 13 Co 260/2019-340, tak, že usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 12. 8. 2020, č. j. 13 Co 260/2019-340, se zrušuje a věc se vrací Krajskému soudu v Brně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Rozsudkem ze dne 30. 7. 2019, č. j. 4 C 352/2016-272, Okresní soud Brno-venkov, uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci částku 187 660 Kč se specifikovaným úrokem z prodlení (výrok I) a rozhodl o nákladech řízení (výrok II). Doplnujícím usnesením ze dne 18. 11. 2019, č. j. 4 C 352/2016-289, pak rozhodl o nákladech řízení vzniklých státu.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Brně rozsudek soudu prvního stupně zrušil, spolu s na něj navazujícím nákladovým rozhodnutím, a řízení zastavil (výrok I usnesení odvolacího soudu); současně rozhodl o postoupení věci Městskému úřadu Židlochovice (výrok II) a o nákladech řízení (výroky III a IV).

V posuzované věci se žalobce domáhá náhrady (z titulu bezdůvodného obohacení) za bezesmluvní užívání jím vlastněného pozemku parc. XY v katastrálním území XY (dále jen „předmětný pozemek“) žalovaným; dle zjištění, z nichž vycházely soudy obou stupňů, je předmětný pozemek jako pozemek honební součástí honitby, jejímž držitelem je žalovaný a nachází se v oploceném a bránou uzavřeném areálu tzv. XY. Z užívání pozemku je žalobce vyloučen.

Na rozdíl od soudu prvního stupně dospěl odvolací soud k závěru, že k projednání věci není dána pravomoc soudů, neboť žalobci za přičlenění pozemku k honitbě v držbě žalovaného přísluší náhrada dle ustanovení § 30 odst. 2 zákona č. [449/2001](#) Sb., o myslivosti, k jejímuž určení je (v případě, že se vlastníky pozemku a držitel honitby na výši náhrady nedohodnou) příslušný orgán státní správy myslivosti. Proto odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně zrušil (dle § 219a odst. 1 o. s. ř.), řízení zastavil a věc postoupil Městskému úřadu Židlochovice (§ 221 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.).

Proti usnesení odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost spatřuje v tom, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, která dosud nebyla v rozhodovací praxi odvolacího soudu vyřešena, event. otázky, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu; co do důvodu dovolání ohlašuje, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Namítá, že náhrada za přičlenění pozemku do honitby podle § 30 odst. 2 zákona č. [449/2001](#) Sb. je kompenzací toliko za nemožnost vykonávat

samostatně právo myslivosti, nikoli však za případné omezení dalších složek vlastnického práva. Přitom zde poukazuje na skutečnost, že předmětný pozemek se nachází v oploceném areálu, čímž žalovaný omezuje vlastnické právo žalobce nad rámec zákona č. [449/2001](#) Sb. Dále dovolatel uvádí, že předmětný pozemek ani není pozemkem honebním, neboť nebyl nikdy k honitbě přiřazen a ani jím být nemůže, je-li zastavěn účelovou komunikací (na rozdíl od odvolacího soudu je dovolatel přesvědčen o tom, že jde o samostatnou věc). Uplatňuje-li právo na náhradu za užívání pozemku zásahy nad rámec jeho přiřazení k honitbě, má dovolatel za to, že jde o nárok na vydání bezdůvodného obohacení, k jehož projednání je dána pravomoc soudu. Navrhl, aby dovolací soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný navrhl dovolání odmítnout jako nepřípustné, neboť k bezdůvodnému obohacení dle jeho soudu nedošlo a není proto třeba zodpovídat otázku, zda náhrada za přiřazení pozemku k honitbě dle zákona č. [449/2001](#) Sb. kompenzuje také nároky na vydání bezdůvodného obohacení.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) – v souladu s bodem 2. čl. II., přechodná ustanovení, části první zákona č. [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony – dovolání projednal podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (dále jen „o. s. ř.“), jež je rozhodné pro daný dovolací přezkum (dovoláním napadené rozhodnutí bylo vydáno po 30. 9. 2017, kdy zákon č. [296/2017](#) Sb. vstoupil v účinnost).

Dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (žalobcem), zastoupenou advokátem (§ 241 odst. 1 o. s. ř.), ve lhůtě stanovené § 240 odst. 1 o. s. ř. a obsahuje zákonem stanovené (povinné) náležitosti (§ 241a odst. 2 o. s. ř.).

Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť směřuje proti rozhodnutí odvolacího soudu, jímž se končí odvolací řízení a jež závisí na vyřešení otázek hmotného a procesního práva (konzumuje-li náhrada za přiřazení honebního pozemku k honitbě dle § 30 odst. 2 zákona č. [449/2001](#) Sb. vždy i právo na vydání bezdůvodného obohacení vzniklého držiteli pozemku dalšími intenzivnějšími zásahy do vlastnického práva, potažmo je-li dána pravomoc soudu k projednání a rozhodnutí věci, v níž se žalobce – dle jím uplatněného okruhu skutkových tvrzení – domáhá peněžité náhrady za užívání pozemku nad rámec jeho přiřazení k honitbě), které v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud nebyly vyřešeny.

Po přezkoumání napadeného usnesení ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., jež takto provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Skutkový stav věci, jak byl zjištěn odvolacím soudem, nemohl být dovoláním zpochybněn, a proto z něj Nejvyšší soud při dalších úvahách vychází.

O nesprávné právní posouzení věci (naplňující dovolací důvod podle § 241a odst. 1 věty první o. s. ř.) jde tehdy, posoudil-li odvolací soud věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně vybranou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Jelikož posuzovaný právní poměr účastníků měl vzniknout po nabytí účinnosti zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (1. 1. 2014), řídí se tento právní poměr, jakož i práva a povinnosti z něj vzniklé, včetně případných práv a povinností z porušení smlouvy, tímto zákonem (srov. jeho část pátou, hlavu II. – ustanovení přechodná a závěrečná – díl 1, oddíl 1, § 3028 odst. 1 a 3).

Podle § 2991 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil (odstavec 1). Bezdůvodně se obohatí zvláště ten, kdo získá majetkový prospěch plněním bez právního důvodu, plněním z právního důvodu, který odpadl, protiprávním užitím cizí hodnoty nebo tím, že za něho bylo plněno, co měl po právu plnit sám (odstavec 2).

Podle § 30 zákona č. [449/2001](#) Sb., o myslivosti, honební pozemky, které netvoří vlastní nebo společenstevní honitbu, přičlení orgán státní správy myslivosti zpravidla k honitbě, která má s těmito honebními pozemky nejdelší společnou hranici a zásady řádného mysliveckého hospodaření nevyžadují jejich jiné přičlenění (odstavec 1). Vlastníkům honebních pozemků, které orgán státní správy myslivosti přičlenil podle odstavce 1, náleží od držitele honitby náhrada; jde-li o společenstevní honitbu, je náhradu povinno platit honební společenstvo. Nedohodnou-li se zúčastněné osoby o výši náhrady, určí náhradu orgán státní správy myslivosti a přihlédně přitom k velikosti přičleněných honebních pozemků a k předpokládanému výnosu z výkonu práva myslivosti na těchto pozemcích. Náhrada je splatná do 31. března běžného roku zpětně. Náhrada však nenáleží, pokud honební pozemky byly přičleněny ke společenstevní honitbě a jejich vlastník se stal členem honebního společenstva (odstavec 2).

Rozhodovací praxe dovolacího soudu je ustálena v závěru, že protiprávním užitím cizí hodnoty (srov. § 2991 odst. 2 o. z.) je i stav, kdy je cizí pozemek užíván subjektem odlišným od jeho vlastníka bez nájemní smlouvy či jiného obdobného titulu. Prospěch v takové situaci vzniká tomu, kdo uživatelská oprávnění realizuje, aniž by za to čehokoliv hradil, a jehož majetkový stav se tudíž nezmenšil, ačkoli by se tak za obvyklých okolností stalo. Takto pak bezdůvodné obohacení vzniká i tomu, kdo svým jednáním dosáhl na úkor vlastníka postavení detentora jeho pozemku tím, že měl k dispozici celý oplocený pozemek (areál) pod uzamčením a mohl jej tak učinit přístupným jen pro sebe a svou potřebu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 3. 2018, sp. zn. 28 Cdo 651/2017, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 6. 2018, sp. zn. 28 Cdo 4018/2017, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 6. 2020, sp. zn. 28 Cdo 1089/2020); pro posouzení bezdůvodného obohacení (včetně jeho kvantifikace) není přitom rozhodné, jak je užívací právo k věci konzumováno, respektive do jaké míry je držba zhodnocována a přináší-li konzumentovi zisk (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 11. 2017, sp. zn. 28 Cdo 1972/2017, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 2. 2020, sp. zn. 28 Cdo 4224/2019, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 8. 2020, sp. zn. 28 Cdo 1283/2020).

V posuzované věci lze přisvědčit odvolacímu soudu v tom, že předmětný pozemek je pozemkem honebním (námitky dovolatele brojící proti tomuto závěru nesou se v rovině polemiky se skutkovými zjištěními; k tomu, že i závěr o povaze účelové komunikace jako součásti pozemku může Nejvyšší soud přezkoumat jen v případě nepřiměřenosti úvah nalézacích soudů, srov. např. dovolatelem odkazované rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2018, sp. zn. 22 Cdo 3259/2018, a ze dne 17. 4. 2019, sp. zn. 22 Cdo 818/2019; nezbytnost individuálního posouzení akcentuje také Ústavní soud v odkazovaných nálezech ze dne 23. 3. 2015, sp. zn. I. ÚS 3143/13, a ze dne 25. 6. 2019, sp. zn. III. ÚS 2280/18), protože je pro posuzovanou věc rozhodující, zda není žalobcem uplatněný nárok na vydání bezdůvodného obohacení konzumován náhradou dle ustanovení § 30 odst. 2 zákona č. [449/2001](#) Sb.

V uvedeném směru lze vyjít i z úpravy tvorby a využití honiteb v zákoně č. [449/2001](#) Sb. Honitbu zákon vymezuje jako soubor souvislých pozemků jednoho nebo více vlastníků vymezený v rozhodnutí orgánu státní správy myslivosti, v němž lze provádět právo myslivosti (srov. § 2 písm. i/ zákona); pro tvorbu honitby zákon stanovuje více obecných zásad (srov. § 17 zákona), mimo jiné také minimální výměru (§ 17 odst. 7 zákona). O uznání honitby může požádat buď vlastník honebních pozemků splňujících zákonné požadavky na honitbu (§ 18 odst. 2 zákona), anebo přípravný výbor honebního společenstva (§ 18 odst. 1 zákona). Zákon předpokládá, že k honitbě mohou být přičleněny i pozemky jiných vlastníků (§ 18 odst. 4 a § 30 odst. 1 zákona). Pro případ, že se vlastníci takto přičleněných pozemků nestanou členy honebního společenstva, zákon stanoví právo na náhradu (§ 30 odst. 2

zákona); tato náhrada pak přísluší také vlastníkům pozemků v honitbě, kteří přestali být členy honebního společenstva (srov. nálezy pléna Ústavního soudu ze dne 6. 3. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 3/06).

Pro zodpovězení otázky účelu náhrady lze akcentovat i povahu samotného práva myslivosti, k jehož realizaci honitby slouží. Ústavní soud v nálezu pléna ze dne 13. 12. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 34/03, uvedl, že právo myslivosti lze charakterizovat jako 1. činnosti, které vedou k realizaci práv a povinností zvěř chránit, cílevědomě chovat, lovit, přivlastňovat si ulovenou nebo nalezenou uhynulou zvěř, její vývojová stadia a shozy paroží, a 2. užívání honebních pozemků v nezbytné míře k výkonu činností podle bodu 1. Přitom též dovodil, že realizace myslivosti a práva myslivosti je v obecné rovině legitimním omezením vlastnického práva, které na straně vlastníka představuje zatížení „věcným břemenem“ chůze, jízdy a trpění myslivecké činnosti; kupříkladu stavba mysliveckých zařízení však již vyžaduje souhlas vlastníka pozemku (srov. také důvodovou zprávu k zákonu č. [449/2001](#) Sb.).

Držitel honitby je tak oprávněn se na pozemcích pohybovat a vykonávat mysliveckou činnost, nelze však dovodit, že byl by bez dalšího (toliko na základě skutečnosti, že je držitelem uznané honitby) oprávněn omezit vlastníky pozemků, kteří nejsou členy honebního společenstva, například zamezením přístupu na jejich pozemky, anebo realizací stavby na jejich pozemcích. Lze v této souvislosti poukázat také na ustanovení § 9 odst. 3 zákona č. [449/2001](#) Sb., jež umožňuje, aby na žádost uživatele honitby orgán státní správy myslivosti zakázal vstup do honitby, výslovně však stanoví, že se takové opatření nevztahuje na hospodářskou činnost vlastníků honebních pozemků.

Ze samotného zákona č. [449/2001](#) Sb. neplyne ani právo držitele honitby chopit se detence pozemku třetí osoby například jejím ohrazením. Na uvedeném ničeho nemění ani skutečnost, že zákon č. [449/2001](#) Sb. předpokládá ohrazení honitby, která je oborou (srov. § 2 písm. j/ zákona), neboť tento požadavek veřejného práva neznamena, že tak lze učinit bez odpovídajícího soukromoprávního titulu.

Na náhradu dle § 30 odst. 2 zákona č. [449/2001](#) Sb. nelze proto nahlížet jako na náhradu za všechny zásahy do vlastnického práva ze strany držitele honitby, nýbrž tolíko jako na kompenzaci za to, že na pozemku bude vykonáváno právo myslivosti bez účasti vlastníka pozemku (proto také zákon právo na náhradu vylučuje v případě, kdy je vlastník pozemku členem honebního společenstva a může se tak na realizaci práva myslivosti podílet), tedy jako na náhradu za přičlenění pozemku k honitbě (o tom ostatně není rozporu v odborné literatuře, srov. Sova, Aleš. Náhrada za přičlenění honebního pozemku k myslivecké honitbě, Právní rozhledy, 23-24/2020, s. 827, kapitola III.); tomu ostatně odpovídá i způsob výpočtu náhrady, kdy se vychází jen z velikosti honebních pozemků a z výnosu z práva myslivosti na těchto pozemcích (srov. také např. Petr, Bohuslav a kol. Zákon o myslivosti: komentář, Praha: Wolters Kluwer, 2016, komentář k § 30, anebo Sova, Aleš. Náhrada za přičlenění honebního pozemku k myslivecké honitbě, Právní rozhledy, 23-24/2020, s. 827). Naproti tomu pro kvantifikaci bezdůvodného obohacení není významné, zda a jaký výnos (zisk) neoprávněné užívání věci obohacenému přináší (srov. již výše citovaná usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 11. 2017, sp. zn. 28 Cdo 1972/2017, ze dne 10. 2. 2020, sp. zn. 28 Cdo 4224/2019, nebo ze dne 10. 8. 2020, sp. zn. 28 Cdo 1283/2020).

Ustanovení § 30 odst. 2 zákona č. [449/2001](#) Sb. tak neposkytuje podklad pro přiznání bezdůvodného obohacení a není kompenzací za užívání honebního pozemku nad rámec jeho přičlenění k honitbě, doprovázené dalšími (intenzivnějšími) zásady do vlastnického práva ze strany držitele honitby.

Rozhodovací praxe dovolacího soudu pak konstantě připomíná, že ve sporném řízení ovládaném dispoziční zásadou je soud, až na zákonem stanovené výjimky, vázán žalobou, tedy tím, jak žalobce (jakožto pán sporu) vymezil předmět řízení; nárok uplatněný žalobou je vymezen vylíčením skutkových okolností, z nichž žalobce nárok dovozuje (právní důvod nároku), a žalobním návrhem (petitem); srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 2014, sp. zn. 25 Cdo 2829/2014,

rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 9. 2017, sp. zn. 32 Cdo 4013/2015.

Dle ustanovení § 7 odst. 1 o. s. ř. soudy v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují spory a jiné právní věci, které vyplývají z poměrů soukromého práva, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány. I podle rozhodovací praxe zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. [131/2002](#) Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen jako „zvláštní senát“) platí, že je-li podání žalobce podle svého označení i obsahu žalobou na vydání bezdůvodného obohacení, přísluší rozhodovat o něm soudu v občanském soudním řízení; soud nemůže popřít svou pravomoc jen proto, že podle jeho názoru by se měl žalobce domáhat sporné částky za použití prostředků správního řízení (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 30. 6. 2006, č. j. Konf 132/2005-7, nebo ze dne 19. 10. 2010, č. j. Konf 26/2010-12). Byť byl výše citovaný závěr korigován pozdější rozhodovací praxí zvláštního senátu (blíže srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 15. 1. 2019, č. j. Konf 45/2017-14), stalo se tak jen ve vztahu k věcem, které byly by z dosahu pravomoci správních orgánů vyňaty toliko z důvodu právní kvalifikace žalované pohledávky zvolené žalobcem (tedy bez ohledu na právní základ sporu, jenž by jinak ze své povahy náležel k projednání a rozhodnutí správnímu orgánu vybavenému k tomu náležitou odborností).

V posuzované věci – dle žalobních tvrzení i petitu – se žalobce nedomáhá náhrady za přičlenění svého pozemku k honitbě dle § 30 zákona č. [449/2001](#) Sb., nýbrž vydání bezdůvodného obohacení, jež mělo vzniknout žalovanému intenzivním užíváním pozemku v žalobcově vlastnictví v rámci uzavřeného areálu (v jehož důsledku mělo žalobci zůstat toliko tzv. holé vlastnictví). I proto nemůže obstát rozhodnutí odvolacího soudu, jímž rozhodl o zastavení řízení a postoupení věci orgánu státní správy myslivosti k rozhodnutí o náhradě dle § 30 odst. 2 zákona č. [449/2001](#) Sb., která nemůže zcela kompenzovat žalobcem takto uplatňovaný nárok a již navíc žalobce ani nežádá. K projednání a rozhodnutí této věci je proto dána pravomoc soudu v občanském soudním řízení (§ 7 odst. 1 o. s. ř.).

Z uvedeného se podává, že rozhodnutí odvolacího soudu správné není a uplatněný dovolací důvod (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) byl naplněn.

Protože nejsou podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání nebo pro změnu rozhodnutí odvolacího soudu, Nejvyšší soud – aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věty první o. s. ř.) – napadené rozhodnutí zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.) a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2, věty první, o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Svéprávnost](#)
- [Směnka](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Hospodářská soutěž \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení, dokazování](#)
- [Odpůrčí žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Prevenční povinnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydědění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody](#)